

Om jag nu har gått med på att aktivera relationen till det biografiska och till den plats som här tjänar som skrivandets verkliga subjekt är det bara för att jag redan har provat andfåddheten som det innebär att försöka fly den. /---/ En gammal diktsamling. Snabbt åldrad och förverkad, egentligen meningslös. Filträdet som är murket inuti, brokonstruktionerna som går av på mitten. Ändå finns där något som fortfarande kan få gälla: intentionen att vidmakthålla mötet mellan fiktion och minnets former i skrivandets upptäckt att minnen bara är möjliga via den fiktionalitet som är minnesformens egen. Det kan kanske tas tillvara, men /---/ när jag nu läser dikterna på nytt påminns jag om att det var just detta som de försökte undvika,

denna koppling, den här platsen skriven i anslutning till mig själv. Nu vill jag något annat, redan då ville jag något annat /---/ det självskrivande livet som försöker undgå sig själv som fakta, det själva som börjar att handla om annat, minnets fiktionaliseringar som ger upphov till essäer över de distanser mellan liv och mening som skrivandet sprider.

/---/

Fiktionens arbete med minnets former som ett blivande in i annat och andra former är det mest egna med en själv som en text kan uttrycka. Ett arbete med att bevara livets anonymitet utan att denna namnlöshet framställs som en tom form. Och kanske är det allt.

/---/

På den tiden, vid dikternas tillkomst, förstod jag inte att formkonstellationer eller strukturer aldrig någonsin kan befria från berättandets fortsättning. Dikterna fastnade i återvinningsprocesser som ville vara tömningsprocesser, upprepningens slitage vidtog, ordens fibrer tjänade ut och det som blev blev ett överflöd av sopor, överdrivna distanser, former för uttunnat sägande, en desperation och ett slags arkitektonik för att bygga in desperationen. Hörnet på en ram eller ett liv.

1.1. Jag demonterar mina sopor och hoppas finna ett knippe nycklar som går till den uppgift som jag fått eller

rättare sagt tagit på mig att skriva texter som kan användas i tre filmer inspelade på Järvafältet. Att producera ett material som kan plockas isär och bli något annat. /---/ Erik har rätt: det kan inte bli ett spår som löper parallellt vid sidan av projektets övriga. Vad jag kan göra är att skissera siktlinjer i terrängen, förfärdiga några blad i en kartsamling av temporär natur och märka ut ett antal stigar.

1.2. Järvafältet är ett grönt avsnitt. Slaskgrönt. Partiet mellan Kista-Husby-Akalla och Rinkeby-Tensta-Hjulsta intresserar mig och är min barndomstrakt. Nu betraktar jag trakten som en baksida, en kuliss som går att välta och rita labrynter i. Jag ställer mig på ryggsidan om

sex förorter, spanar och ser passagera som är på ett annat sätt än de som håller samman förorternas välsorterade huskluster: vidare, mer oregelbundna och påtagligt svår-sedda. Gatorna mellan gårdarna förbyts till grusvägar. /---/ Om våren finns nyvärd åkermark och jorddoft. Djurstig och fasanskrud. Kungens får eller om det är kungens kor? Trakten övergår i vad den var innan den blev bemärkt med centrum, tunnelbana och bostäder. Resterna av krigslekar /---/ för inte så längesen vara fältet övningsfält för militären /---/ soldaternas övningar mellan rödmålade trähus, hylsor och kulor som fortfarande kan skrapas fram i markens ytskikt, bunkrarnas siktgluggar mot åkerlapparna, dessa bondgårdar, hästhagar och skogspartier.

En stor, aningen ovårdad parkanläggning. En stadens konstlade natur som sparats ut med hjälp av lagar och politiska visioner för vilka närheten till naturen alltid är avgörande i spelet om livskvalité. Detta är ett landskap av natur sådan naturen aldrig visar sig. Ett landskap av kultur sådan den aldrig visar sig. Det är i alla fall så som jag måste betrakta det för att kunna närma mig. En plats mittemellan – *mi-lieu* – något som jag återkommer till och finner mig redan vara i. /---/ Liksom kanske alla fält ett fält av paradoxer att gå under i och återuppstå genom: i grönt av sommar och tuktat, genom ovårdat och grånat av höst. Men jag skulle hellre säga "med" och "ur", och jag ser mamman varje dag cykla

med fältet och ur det försvinna med Rinkeby där hon sedan trettio år tillbaka arbetar innan hon vänder tillbaka.

1.3. Det finns ett slags skönhet här, men den har inte mycket att göra med kulturminnesvårdens sparande på gamla timrade gårdar och lador, runstenar och gravrösen. De museala inteckningarna i ett landskap är som alltid inte mer än just museala. Det sköna (mamman skulle säga "charmen") ligger snarare i brytpunkterna. Ur ett perspektiv: Hjulsta vattentorns svamphatt, en betongkrans som vilar på grantoppar. Den dyker vänligt upp för ett öga som börjar drömma den. Ur ett annat: tunnlarna under E18 som låter gågatornas passager grena ut sig i fältet. Det är platser

med en oroande men fin ackustik, präglade av den glömska som ofta råder i gränzoner med sättningar i asfalten och ogräs i sprickorna. /Ö/ver huvud taget är hela fältet omgivet av större trafikleder. Saker letar sig hit, bort från allfartsvägar-
nas transport och försel. Bilslakt. Ganska ofta hittade vi strippade bilar utan däck och fälgar, med länsade motorer och instrumentpaneler. Att stå i splittret och peta, peta med en kvist, klättra in i bilen och fortsätta förödelsen. Vindrutans nät som hänger in, bryta loss något och stoppa det i fickan. Ta vad som helst. Någon gång hände det att bilen tog eld. En reservdunk som plundrarna glömt eller struntat i att sno med sig.

2.1. Hemma hos Oscar och Lina berättar Patrick (som jag då knapast kände) att han fått en produktionsplats på Tensta Konsthall i tre månader och ska göra någonting där. Tre saker synes lovvärda: han vet inte vad han skulle göra, han har ingen annan koppling till Tensta och är uppmärksam på det kolonialistiska draget att genom denna tomhet ändå göra något om Tensta. I och med att utgångspunkten är så pass gynnsam finns det anledning att jag blandar mig i, får jag föreställningen att vi kan tala med varandra. Det kan vi – om annat än Tensta och det är bra.

Vid det här laget borde visserligen alla känna till att det för en konstnär aldrig är tillräckligt att göra nedslag i

till exempel Tensta för att det är Tensta. I sådant fall är man förförd av en etablerad diskurs skenbarheter, av de gnistrande tecken och bilder som skriver in platsen i sammanfattning och självklarhet och låter en förlora blicken för det diskursiva fältets tillblivelser och bortse från maktens distribution. /I/ sådant fall kommer man inte längre än till bekräftandet av de allra mest reducerade formerna av vetande: schablonerna och typerna.

/---/

Tensta är en plats som /.../ på ett närmast genant enkelt sätt blir objekt för undersökningar och konstnärliga gestaltningar som stannar vid schablonerna. /---/ Det gäller för

övrigt samtliga av Järvafältets områden och man kan undra varför. Alla platser implicerar ju förefintliga berättelser och bestämningar som på ett eller annat sätt aktiveras när de ska beskrivas på nytt, förefintligheter som till stor del är lika med platsernas historia och mytsamling, den berättelsesfär som människor tar till för att i relation till platsen bygga en identitet och finna orientering. Men här är denna berättelsesfär kanske ovanligt aktiv och inte bara något som lyser fram när gestaltningen eller beskrivningen kommer utifrån, förvaltd i den tillrestes prosa, utan även när många av de boende berättar om platsen. /---/ Medialiserade myter får ofta stor betydelse när innebörden av att leva här konstrueras och samtidigt är det påtagligt att det

ur dessa konstruktioner inte sällan växer en lokalpatriotisk inställning som blir så stark att det höjs krav på invånarnas ensamrätt till platsens historia. /---/ En sådan autenticitetstro kan jag inte ansluta mig till, den fallerar redan vid en första inventering av berättelsernas material, men jag kan för den skull inte ducka för det faktum att jag aldrig skulle utföra det här arbetet om det inte vore för min personliga relation till platsen. På något vis förblir min erfarenhet, mina minnen och deras fiktioner skrivandets insats.

/---/

Jag har lämnat och verkar utifrån men jag kan aldrig upphöra att verka inifrån. Det märker jag genom att

Återkomma. Inte heller kan jag riktigt veta vad detta "inifrån" och "utifrån" innebär, men jag tröstar mig med att se denna ovisshet som tecknet för att dialektiken mellan insida och utsida har havererat, alltid haverar, så att "inifrån den egna erfarenheten" måste förstås som ett överskridande av det föreställt statiska hos det själva och det egna.

/---/

Att verka inifrån innebär att befria sig både från livets immanens som instängning och från överskridandet som en objektivering av detta liv /---/ i syfte att skrivande röra sig genom de fält som livet korsar med den minimala frihet som då bjuds.

/---/

Det som jag vill komma till är att det finns en avgörande skillnad mellan undersökningar som i sin fascination över platsen kortar av sitt närmande i upprepningar av klichéer och undersökningar eller gestaltningar som försöker destabilisera en förhärskande diskurs genom att uppfinna motdrag och motdiskurser. /---/ Sådana strategier behövs för att befria platsen från hegemoniska språk, en befrielse som liksom varje annan visserligen kommer att vara partiell och i sig förhandlingsbar, men som i framhävandet av en mångtydighet visar /.../ att ingen någonsin visste exakt vad de talade om.

/---/

När jag pratade med Patrick, eller strax efter att vi hade pratat första gången, när jag tänkte över mitt erbjudande och hans, var det affirmationen av det obestämda i hans relation till Tensta som jag fann intressant /.../. En vilja att översätta sig in i det halvvetna och förbi klichéerna. En vilja att hålla platsen öppen så länge som möjligt /.../ plantera något annat i marginalerna av det diskursiva fält som av maktens diffusa anledningar drar till sig vissa formuleringar och projekt men som utesluter andra /---/ och jag såg möjligheterna att legera dessa intentioner med mina.

3.1. Möjligheterna /.../ ligger i öppna passningsvägar. Att veta var den

andre är utan att se. Slå passningen, se upp och se bollen landa. /---/ En kroppsuppfattning som är surreell, det vill säga bortom det verkliga i den mening som det verkliga skulle vara det som man kan förstå när det som försiggår i livet som jag lever inrättas. /---/ Tar löpningen mot vänster hörnflagga närmast kolonilotterna på Granbys ojämna plan och fångar in bollen som kommer tillbaka. Två touch. Mottagning och inlägg. Hör när han träffar bollen och träffar mål. Vi springer till diket där bollen allt som oftast fastnar.

3.2. /P/å den alltid låsta byggnaden med omklädningsrum fanns en skylt som sa Granby Bollplan, men egentligen var det bara gräs och jord, glesa tuvor som minerade

marken och förberedde bolltapp, nätlösa mål med vitmålade, flagnande stolpar, och dag för dag följde vi gräset växa in i drömmarna om en jämnare matta. Någon gång rullade kommunens parkarbetare in på sina traktorgräsklippare, men det ändrade inte mycket, sommaren fick göra det mesta och i slutet av augusti, veckorna innan fältets kastvindar tar över och gör bollbanan svår, hade vi så pass ihärdigt och länge underhållit drömmarna tillsammans med solen och regnet att passningarna kunde gå efter marken med någorlunda precision.

3.3. Föreställningen om att spela på gräs och känslan av att spela i dobbskor gör att vi avhåller oss från gruset och föredrar tuvorna.

Vi börjar på morgonen. Kanske har ännu ingen annan kommit, kanske har man ringt någon. För det mesta är det bara han och jag. Vi möts vid fyrvägskorsets stenar. Jag kommer nerför backen som lämnar radhusen, han från höghusen, vi med varsin boll längs gångvägens snitt mellan självbyggeriets försök till idyll och de snabbresta hyreskasernerna. Vi passer oss fram och tänker inte, åtminstone inte då, på snittet som skiljer. /---/ Vi spelar. Sedan går vi hem och äter lunch. Sedan spelar vi igen. Sedan är det middag. Sedan spelar vi tills bollen försvinner i dunklet.

3.4. Vid ett senare tillfälle bearbetar jag ett brev till Patrick daterat den 11 december 2008. Bearbetningen består i att skapa ett slags faktaruta

i punktform som därpå skickas till Patrick och Erik. I efterhand har jag funnit den som alltför konstaterande. Ändå vill jag redovisa något av dess tilltal och hur vissa stigar läggs ut på sätt som i förhållande till mina intentioner är motsägelsefulla och främmande.

- Miljonprogrammet restes i all hast för att tillmötesgå en kraftig urbanisering och en ovanligt mångtalig generations bostadsbehov. Områdena byggdes alltså inte för att hysa en ny form av urban arbetarklass, men de har *de facto* kommit att göra det vilket i sin tur satt sin prägel på dem. I takt med att allt fler invandrare flyttade in och i takt med att många med medelinkomster eller bättre sökte sig nya boenden, ofta radhus eller villor i andra förorter, kom befolkningen att bli en blandning

av invandrare och svenskar huvudsakligen arbetande inom yrken med låga inkomster, stort slitage, oregelbundna arbetstider och långa arbetspass. /---/ Med tiden fick områdena allt sämre rykte: svenskar ville inte bo med invandrare; bostadsbolagens efterhållning av hyreshusen var undermålig; arkitekturen anses ofta inattraktiv och lägenheterna är inte sällan lyhörda och inte heller särskilt billiga; ett antal misslyckade projekt med acklimatiseringsboenden för missbrukare och psykiskt sjuka bidrog till en otryggare boendemiljö; invandrargruppen drabbades hårdast av krisen i början på 1990-talet och ungefär samtidigt drog en våg av billigt rökheroin in. Känslan av utanförskap tror jag blev riktigt stark under dessa år och som jag ser det har områdena aldrig riktigt återhämtat sig efter det. Samtidigt är jag den förste att betona det vardagliga, det inte särskilt exotiska utan

inifrån sett just vardagliga och väldigt trygga i att bo i dessa områden. Det finns trots allt många människor som bor kvar som skulle ha råd att flytta någon annanstans.

/---/

- Områdenas befolkning ska beskrivas som människor involverade i ett arbetssystem. Även om arbetslösheten är hög ingår alla i det genom att arbeta svart eller vitt, vara närstående andra människor som arbetar eller genom att som arbetslös fylla den där kvoten på fyra procent som inte bör arbeta för att inflationsmålet ska uppnås och konkurrenskraften på arbetsmarknaden förbli gynnsam.

/---/

- Arbetet som en totaliserande figur må vara skrämmande, men det är

ännu mer skrämmande när den används för att förneka människor tillhörighet. Det sker hela tiden: arbetet framställs som en allomslutande livsform men fallerar ständigt i sitt omslutande och visar sig som dysfunktionell – ja, falsk i sitt anspråk.

/---/

- Det är som om arbetarrörelsen till viss del önskat koppla bort en del av sin egen kropp, den som till stor del lever i storstädernas miljonprogram och utgörs av människor som trätt in /.../ som ett samhällets semi-transparenta foder, skyddande dess rätmätiga invånare, utförande de arbeten som står längst ner på skalan, ofta underkastade den svarta arbetsmarknad som befinner sig på behörigt avstånd från avtalade spelregler och samhällets generella trygghetsförsäkringar. /---/ Många andra

är småföretagare som investerar en oerhörd tid i sitt arbete (jag har en gammal bekant som jobbar på sin pizzeria från 11 till 22 sju dagar i veckan elva månader om året).

/---/

- Förorterna är organiserade på ett sätt som gör att man för det mesta måste ta sig till centrum om man ska komma därifrån, ja om man inte åker bil, men då måste man betänka att bilvägarna i en viss mening inte tillhör förorterna, separerade som de är från bostadsområdena. I andra ord befinner sig centrum och bostad bokstavligen på samma plan /.../. /S/amtidigt är centrumanläggningen det i förhållande till bostadsområdena mest påtagligt ”andra” som finns här, den passage som /.../ med tunnelbana och bussar erbjuder en väg ut.

3.5. Sporten innan den har blivit tävling är det förströdda bruk av regelmässigheter och upprepningar (bollens och våra kroppars beteenden, deras former) som fortfarande är min modell för kanalisering av begär i handlingar. Den form som jag söker i alla uttryck, som åskådare såväl som utövare. Modernitetens eventuella progressivitet (men också dess uppgivelse, stilleståndets momentum och spjälkningen i den skulpturalt nätlika temporalitet som gör alla idéer om fortskridande utveckling omöjliga, improvisationen) känner jag fortfarande igen som lekandet-spelandet fotboll.

3.6. Självbyggeriområdet är bortvänt från de andra husen, nära nog

inskjutet i fältet och präglat av en osynlighet som brister först när träden ger frukt och det blir tid för pallningsräder. "Vi" kommer då från alla håll /---/ med modulhusen i bakgrunden, linjen balkonger ovanför barrträdens toppar /---/ och loftgångarna vända mot gårdarna skapar en dramatisk vy. Från översta våningen är vi rörelser, färger och ljud när vi leker därnere. Men helst och för det mesta drar vi till fältet och Granby, eller, när det blivit höst och vinter, till gruset på Kvarnbacka. Även när snön lagt sig spelar vi, spelar som på lek för att bli bäst och övar in nya tricks, förbättrar mottagning, ryck och skott.

3.7. /S/ammanlänkandet av spel och lek kännetecknar mycket av

det som kallas erövring och uppfinning. Att lämna ett stycke land åt sig självt, det vill säga åt brukanden som bara i vissa avseenden är reglerade, är en gest som indikerar att samhället redan anser sig ha lyckats med erövringen men finner sig alltför svag i uppfinnandet. Det är helt enkelt "upp till medborgarna" att uppfinna sin värld och sig själva. Inte så att fältet är tomt. Tvärtom är funktionerna många och regleringarna bitvis tydliga, men fältets betydelse av mellanzon (eller snarare av yttermarginal på en samling bläddringsbara sidor) ger en tydlig känsla av att vara frånvänt bostadsområdena. Detta har blivit över, det slaskar genom att förena skikt som bildar en konstellation vilken i sina funktioner fördelar inbördes krafter

på ett sätt som för många kanske ter sig letargiskt och motsägelsefullt men som jag hellre kallar för drömskt. Något som väntar på att få en form, en väv av utspridda tecken som djupnar i handlingarnas försök att göra något med dem och avvika från predestination. Och vi frambär platsen i hoppets naivitet om avvikelse, cyklar mellan bondgårdarna och djuren, mellan krigsövningarnas lämningar och boendet i ett framsprängt landskap. /---/ Vi slår oss ned i skuggan av en klippa och de kluvna borrhålens vertikalt fallande linjer. Detta som en icke-plats, något för våra drömmar och

/---/

emellanåt sorgen att trakten som

man har odlat som ett ingenting, som sin eller de sinas hemlighet, blir föremål för intressen som kartlägger och intensivt vill förstå den. Barndomens trädgård asfalteras, eller, man upptäcker att den alltid var asfalterad och dras in i längtan efter något som aldrig var. /---/ Detta skimmer av melankoli, som jag förvisso vill undertrycka, blir märkbart när jag hör Erik och Patrick prata med varandra om platsen. De gör det /.../ längs banor som inte är möjliga för mig eftersom denna trakt redan har varit, aldrig kan bli ny men likväl fortgår i ett livs kanske ointagliga interioritet.

/---/

Ganska ofta betvivlar jag också dokumentets bevisvärde. Att ett dokument skulle bevisa något om det komplicerade livet, det vikta och veckade, det tror jag helt enkelt inte på. För det mesta är det istället något annat, en förströelse eller blinkning, som utgör det korn av berättelse som öppnar mot ytornas undersidor av utspridda passager /.../ upplåtande mnemografins erbjudande av spalter av intighet /---/ att ingenting *behöver* representeras och saker kan bero. /---/ Jag skulle kunna stanna där, sitta på en bänk och titta, lägga ut mat till rådjur och fasaner, ligga på en filt i solen. Samtidigt är denna intighet lika med den oro med vilken spelet låter sig uppfinnas, och det är

likaså med den som våldets negativitet kan bli känd och kännbar som inuti det egna och inuti platserna och minnena. Det är också med den radikala negativiteten som omsorgen om sig själv bli ett delat ärende bland människor och denna tillvarons politiska dimension är den mest akuta. Akut för vem? För alla som skrivs in i maktens asymmetrier och diskursernas låsningar /.../ och vi måste försöka förfärdiga andra slags dokument.

3.7. Underifrån. Slängs ut på fältet /.../ slagg och bråte uppstår, schaktmassor frigörs när tunnelbanans tunnelsystem sprängs fram i underjorden. En våtmark fylls igen med vad som blir en hög i vad som kommit att bli ett hörn /.../ E18 rasar in

mot staden, Akallälänken förbinder Akalla och Sollentuna med Hjulsta och Spånga. En häckningsplats för fåglar försvinner och ersätts av ett berg som kläs med gräs. Under snörika vintrar bar vi dit pulkor och åkte utför, en skidtävling anordnades i dess närhet, men helst skulle man inte vara där, det var någonting med platsen som var avlägset och hotfullt. Ett barnamord begicks där, en flicka som blev strypt, så sas det i alla fall och konstiga typer ersatte fåglarna. Men jag minns segelflygarna, att tippens avskalade profil gjorde dem till allas blickpunkt när de rusade ut. /---/ Cyklade dit för att se dem /.../ en plats där saker blev hängande i luften /.../ molnen av sponsrade balonger /.../ bestående minnen /.../ att stå på tippet och nästan nudda

vid en förbisvävande korg /---/ fåtaliga träd och sopigheten /.../ stadens begravda överflöd som stack fram.

3.8. Sport kombinerar lekande-spelande med övervikt åt spelandet och dess dimension av tävling. Att erövra ett berg med bråte som glömts kant i kant med trafik och bostadsområden är i sig en sport som vinner form i lekens fantasi. Om platsen var utdefinierad till väntan och full av svävningar – rutschande barn, segelflygare i vinden, flygplansentusiasm, ballongflygning och den allstädesnärvarande vattentornshatten i bakgrunden – så passade den kanske även för frisbees? Vet inte, vid den tidpunkt som tippen blev toppen och granholmarna började växa till hade jag redan börjat lämna. Jag

gick dit med hunden ibland, men jag minns inte att jag var där så många gånger.

3.9. Discgolf är en enmanssak, långt från fotbollens dans, men ändå – i förhållandet kropp och disc /.../ det snabbblösliga dramat, ett hörbart ras-sel – plast mot metall – finns kvaliteter som jag känner igen från crossbollens perfekta flykt, lyckan när den når utan att man ser men känner det i tillslaget.

4.1. Döda kroppar in på scen. Inte den strypta flickan /.../ döda i behov av begravningsplatsens heterotopi, en mellanzon i samhället som ligger hitom det. På många sätt passar det utmärkt. Här är varken innanför eller utanför, platsen fungerar som gräns

men är samtidigt gränslös. Den kan /.../ enkelt rymma dödsögonblickets epiloger /.../ fånga in den religiösa diversiteten i de närliggande förorterna – arkivera döden, aktivera platsen /---/ bli en naturlig förbindelseänk mellan den felbeställda mellanväggens sista vila och det uttjänade livets dito. /---/ Jag kan tänka mig att bli begravnen här.

5.1. Sökes: det som ger kraft att vrida platsen ur händerna på det alltid lika stabila förhållandet mellan natur och kultur /.../ dessa plågende diskurser och ansatser som terroriserar civilbefolkningen i jakten efter särarter, människans, platsens och språkets särart – artens. /---/ Jag vill säga: det andra förföljer det andra och alla. Det andra avsätter sina spår bland

djurstigar och motorleder. Om du talar det andra språket behöver du dölja ett annat som du redan talar /.../. *Låter* du den andre tala, om du börjar med att upplåta den andre en plats för att låta denne där få tala om sig själv ur sig själv, instiftar du dig själv som lagstiftare. Du tillåter visserligen brottet mot censuren, men för det mesta installerar du bara villkoren för en annan censur, censureringen av frågan om domskälens ursprung och frågan om dig själv som dina omdömens ursprung (tillfälliga och överkodade).

5.2. Särskilt minns jag tanten från Universitetet. Hon som satt och antecknade hur vi talade när vi talade (vi som inte alls talade så märkvärdigt, vi som egentligen mest på lek

sköt in ett främmande ord då och då eller lade till en rolig ändelse, bara i början på ett innovativt upptåg som sedermera skulle få allt fastare former och bli den klassmarkör rinkeby-svenska nu har blivit; och jag som bara med yttersta ansträngning kunde förmå mig till sånt, som inte ens då ville tillhöra något; men hon skrev ner och frågade om användningen av "bre" och jag minns att jag ändå lydigt svarade "kompis, typ"). Hennes upphetsning var verkligen smaklös /.../ och kanske det blev ett avhandlingskapitel så småningom. /---/ Själv lärde jag mig att det officiella vetandet kommer utifrån /.../ ur tron på metafysisk obundenhet, ur idén om omedelbar närvaro och föreställningen om att själv behärskas av och behärska denna omedelbara

närvaros obundenhet genom vetandet. Vidare lärde jag mig att vetandets process är missförståndet och missförståndets tolkningar i umgänget med alteritet och differens, och att denna process ska erkännas som en möjlighet /.../ ett motstånd till alla idéer om renhet och entonighet som är våldets förlösande instans. /---/ Hon bara satt där och lyssnade /.../ som en bristande längtan efter att undersöka språket genom att använda det.

5.3. Sedan dess har jag sett mängder av konstnärliga, litterära och journalistiska försök som dragit sitt strå till stacken för att stänka vigvatten på stereotyperna. Den invandrartäta förorten är verkligen ett bondeoffer för bristande strategier i skildrings-

försöken. "Förorten" är överskriven av "skildringar" och "initiativ" som genereras via den dubiösa blandning av relativ värdefullhet och relativ värdelöshet som platsen förutsätts äga. /---/ I hård konkurrens med grannen Rinkeby och Rosengård i Malmö är Tensta paradexemplet på det medialiserade offer som sker när likgiltighet och fascination blandas i åkallandet av den andre: likgiltighet inför kraften och insatsen i den mängd liv som "utövas"; fascination inför det särskilda med denna mängd och de specifika tätheter som den må sägas äga: invandrantäthet, socialgrupp3-täthet, arbetslöshetstäthet.

Vad kan man göra med Tensta utan att förstärka den av konsensus delgivande blinkning som ryms i uttrycket

”ett område som Tensta”? Vad kan man göra annat än slänga detta ”som” till sina inre lejon och bero i asketisk tystnad? Men tolkningen upphör inte och dess yrsel sprider sig tills man måste tala. /---/ När tvärbanans förlängning planeras bevaras ”ett område som Tensta” och platsen byggs istället förbi. Tvärbanan kommer visserligen att landa i det Kista som har blivit integrerat i framtidsvisionerna, men inte i någon av de andra miljonprogramsområdena kring Järva.

5.4. Ingenting av detta sa jag till Patrick när vi sågs hemma hos Oscar och Lina, däremot att jag ville träffas igen och rikta blicken åt annat håll, mot något som kunde inrymma spåret av den plats som är ”som

Tensta" och samtidigt rymma diskursen om "områden som Tensta". Mellan områdena, mitt på fältet, flyter en bäck och i bäcken lever en fisk. Om den har vi alla skrivit ett grupparbete någon gång i femman-sexan. Ja, vi alla. "Vi filosofer..." som Hegel sade. En fisk är hela skillnaden. Den sätter skillnaden och simmar vidare.

Liknelsen med Anden är faktiskt rimlig. Den fridlysta fisken sätter fältet i system, sprider lagens makt och modellerar landskapet efter sin princip. /---/ Klipp ur dokumentet *Gröningen*:

- Bäckens är exkursionens mål, en passage /---/ mitt i förorten /---/ ingen annanstans /---/ så besök inte torgen,

öppningarna mot staden och bli fast i jämförelser. Stanna mitt i och håva fisk.

/---/

- Vi kommer tillbaka med vattenprover. Vi mäter vattenflödets hastighet och bäckens djup. Alltsammans skall låta oss avgöra om /---/ livsbetingelserna är gynnsamma eller inte. Ett lackmuspapper spelar en avgörande roll för vår oro: rött eller båt, surt eller basiskt? Givetvis visar sig livsbetingelserna ogynnsamma och orsaken till fiskens sällsynthet blir förklarad som vi själva.

/---/

- Instruktion inför friluftsdagen. Halvdag. Varma kläder och gummistövlar. Exkursion – fascinerande ord att bläddra fram i ordboken – inte en särskilt lång promenad till bron.

/---/ dock ingen matsäck. Med håv smyger vi omkring längs bäckfåran. På förmiddagen har läraren riktat pekpinnen mot en plansch /.../ så ser den ut. Oansenlig kanske. Men sällsynt. Mycket. Jaha. Strängt övervakade av lärarkåren som ömsom strör förmaningar om att inte trilla i, ömsom eldar på vår upptäckarglädje, sänker vi håven, hoppas, draggar men håvar tomt.

/---/

- Efter många försök fångas en fisk. Den läggs i en hink och simmar runt tills den tröttnar. En hand lyfter upp den och nacken bryts. En smal filékniv förs in i buken som töms på inälvor. /---/ Någon som vill äta den och komma åt fridlystheten.

/---/

- Ungefär som sanningen är sällsynt

är fisken sällsynt. Det är vad som gör den annorlunda i förhållande till sina omgivningar och ger den lagens kraft.

/---/

- Lärdomen av den obligatoriska Grönlingssexcursionen var att /.../ aldrig finna den. Sanningen och fisken. På en gång den teologiska associationen: fisken, bespisningundret (Joh 6:24-35), Jesus mångfaldigande av fiskarna. Pisces – fisken som den tidiga kristendomens hemliga tecken.

/---/

- Två perspektiv på Igelbäcken. Å ena sidan bäcken som ett kultur-geografiskt strukturerande element, en mittfåra kring vilken stadslandskapet planeras. Bäcken som stadens insida, det som staden inte själv kan

vara och som den hotar att tränga undan. /---/ Bevarandet av bäcken går helt i linje med såväl det svenska naturromantiska arvet som vår tids upplysta globalekologiska ideologi om hållbar utveckling och biologisk mångfald. Å andra sidan bäcken som vänder sig bort från allt annat än sig själv, in i sin oansenlighet som en spegling av fältet. Det är inte natur men ett utlopp för tid.

6.1. Becksvart västerbottensnatt och pappan ropar in korna i skogen. Filbryta och röktfläsket. Detta övervintrade 1700-tal mitt i obygden, nybygggarmentalitet och jords helighet. Bönestund och husförhör. Att stå på knä och be, att se sin kortlek brinna. Farfars traktor, när han väl köper en, får precis som hästen och oxen gå

under egennamn med bestämd artikel framför och döps efter traktormärket till "en David Brown".

6.2. 1970 invandrar bondsonen som blivit elektriker till Stockholm för att garantitesta rakapparater. Han blir kvar och flyttar så småningom ihop med mamman, ett kontorsbiträde som fram till dess framlevt i sin oerhört välstädade Hjulstalägenhet och i uppväxtens arbetarlänga i Bromma. De bildar bo på Pargasgatan i Akalla, de har balkong och får en son. Så kommer erbjudandet om att bygga radhus i Kista. Eftersom morfarn kan ställa upp liksom då och då morbrorn och en av pappans bröder, tar de chansen. Andra kommer också att hjälpa till.

6.3. Vad minns jag av byggandet? Eftersom jag var ett år gammal när det drog igång minns jag troligtvis ingenting. Men jag minns hur jag samlar så många verktyg i famnen som möjligt innan jag släpper ner dem i en lycklig hög framför pappans fötter. Jag minns min besatthet vid verktygens namn /---/ i en kornig snö över vattenpölarnas bruna ishinnor. /---/ På sommaren gjöt Axel utealtanen och jag sänker ner barfotalästen i den ännu inte stelnade betongen, trycker efter med tårna, hela foten i. Märket av foten borde finnas kvar. /J/ jag gör fler utflykter och tecken. En hand och en armbåge, en knäskål men aldrig skallens rundning.

6.4. /E/n av de sista anteckningarna i pappans byggdagbok från fredagen

den tjugofjärde augusti 1979:

Slipade samtliga golv.

Monterade dörrkarmar tillsammans med Fredrik. B-M städade.

B-M – Britt-Marie – är mamman. Hon förekommer trettioåtalet gånger i pappans anteckningar:

Britt-Marie och jag fortsatte efter lunch med gullfiberboard runt dörren vid entrén. Britt-Marie slog i sin första spik. På eftermiddagen åkte Britt-Marie och jag in till stan och tittade på köksluckor. Under dagen har B-M täckt bräderna för taket med press. Britt-Marie var ute och handlade på förmiddagen. B-M städade på över- och undervåning. Efter lunch fick vi hjälp av B-M som tvättade runt fönster. Spacklade tillsammans med B-M väggar. Britt-Marie 29 år. Britt-Marie kom kl 11 och städade och målade

panelbräda. Britt-Marie och jag målade panelbräda. Åkte tillsammans med B-M och Fredrik till Obs. B-M och Fredrik på landet. Jag, B-M och Fredrik i Ängelholm. Britt-Marie kom till huset 14.30 och målade nedre delen av gaveln och fick färg i håret. Britt-Marie målade utvändigt. B-M målade ytterväggar. Britt-Marie målade utvändigt. På em. var B-M och jag och tittade på tapeter. B-M och jag var på bygget. Vi städade övervåningen, Britt-Marie dammsög. B-M städade på ena våningen. Åkte med B-M och Fredrik till Modin och tittade på tapeter. B-M städade och spacklade. B-M tog morgonpasset 06.00-09.00 och städade av hela huset under tiden jag sov. B-M kom kl 15.00 men gjorde rent runt fönster, städade och hjälpte mig med köksgolvet. B-M var och målade bakom köksfläkt + diskmaskin och spis. B-M städade. B-M målade listen runt fönster.

Till hösten flyttade vi in. Ingenting växte ännu, de förberedda rabatterna var brun jord, det fanns skinnande rutschkanor och orörda sandlådor och i skogen sågs fasaner och skator, inte lika mycket rådjur och kaniner som nu men i alla fall igelkottar som jag serverade mjölk. Det fanns stigar som man kunde cykla på och gupp att hoppa i, men detta är långt senare och /.../ nu minns jag mest en film, jag minns ur en film som skulle kunna bli en annan film om vilken jag berättar för Patrick och Erik som blir entusiastiska.

Återigen är det vinter. Pappan har grön overall och keps med vadderade öronlappar och håller kanske i en hammare, i alla fall i något. Morfarn syns också till. Högst upp på bygg-

nadsställningen spanar han ner mot filmandet med huset i ryggen och alla fönster saknar glas. Den bilden finns. Han hänger ut med överkroppen och vinkar. I bildens överkant skimras mammans virkade svartvita mössa med älgar på (eller om det är renar?) och hon tar emot en springande mörkblå overall. Filmen fortsätter till högarna med gul isole-ring insvept i plast, till plankupplag med mörkgrön pressenning över, till den blå bilens blåhet innan kamerans inspektion stannar vid en grön lastbil som lastar av med kran. Annars är det mycket gult: det tryckimpregnerade träet och byggnadsställningarnas plank.

6.5. Filmen återfinns inte. Minnena finns inte heller, i alla fall inte i den

rena form som jag ändå vidkänner. Men sådana minnena nu är kan jag inte övertyga någon om filmens existens och /.../ jag fortsätter att leta /---/ men finner bara bilder av ett barn som leker, stapplar, jollrar, snackar och äter. Ändå vet jag att jag minns filmen och delvis minns ur den. Jag vet att pappans mening att den aldrig har funnits inte gör dess existens mindre möjlig eller verklig, men jag ångrar så smått att jag någonsin förde den på tal.

6.6. Bilder ur filmen. Pappan som står på något av betong i overall. Avskottad yta, snö runtomkring. /---/ Andra saker, som kärleken till verktygens namn, är något som jag fått berättat för mig. Men jag minns scenen när jag på släpar dem och

jag minns tyngden, balansen som blir svår, fläckar, repor och ljusbristningar i superåttasmattret.

6.7. Ur Pappans byggdagbok:

Den 26 januari 1979.

Fredrik insjuknade i feber 39 grader. Började skotta snö vid femtiden. Det snöade hela tiden. Jag åkte hem nästan direkt för att hämta stora skoveln (Stanleys). Snöskottningen fortsatte från kl 18.00 och slutade kl 20.00. Då hade jag skottat rent inne i huset och delvis på framsidan. Snöfallet fortsatte. Mellanbjälklaget hade levererats. Det låg på snön på garagesidan.

Den 17 juni 1979.

Satte ensam alla fönsterbleck. Kapade foder för fönster på gaveln. Målade dem. Åkte tillsammans med B-M och Fredrik till Obs. Köpte

ny vit färg för målning under fönster. Halvblank. Målade två gånger. Arbetade 8.30 till 19.00 samt 20.00 till 21.30.

*Sex års arbete i mitt gruvbrott /.../
ett liv som skulle friläggas genom
att bryta ner de skikt av metafor och
allegori som enbart syntes kapsla
in och spä ut det intressanta med
levandet: att:s hårdhet i blivandet,
det primordiala skikt av kropp från
vilket ingenting som är och blir helt
kan skiljas. Med början i kroppsliga
erfarenheter och begäret uppfattade
jagskrivandetsproblemsamhörande
med vad språkets bilder gör
med erfarenheter: en förenklande
översättning av skeenden till still-
heter /.../ avkompliceringar /.../.
Nej, jag uppfattade aldrig bilder som*

mångskiktade tätheter av betydelser /---/ uppfattade dem som emblematiska och våldsamma avledningar ur det livfulla betydelsespel som jag endast fann märkbart i skrivandet.

Min kritik av bilden var vitalistisk och idealistisk, ytterst sett hänvisande sanningen till tänkandets form såsom den primordiale livsformen, en ordets form. Må så vara att jag föreställde mig denna form som kroppslig erfarenhet och att /.../ jag sökte mig bort från bilderna eftersom jag ville undvika det slags schamanism som låter bilder ersätta kategorierna och som (så tycktes det mig) ställer sig ansvarslös inför livet och maktlös i förhållande till livets politik. Ändå var det tydligt att jag gick i den kantianska fällan

och förutsatte en position varifrån skillnaden mellan kategorierna och bilden kan regleras, fångas och uttryckas. Således bistod jag även förberedelsen av idén om såväl Filosoferen som Poeten som denna skillnads dirigent, något som jag i efterhand aldrig nog kan sluta att beklaga.

/---/

Ikonoklasmen föds när bilden anses göra intrång på tänkandets eller trons form såsom sanningens form, när bilder endast tycks fungera som masker i maktspelet /---/ utsmyckande avledningar bort från det verkliga. /---/ Ikonoklasmens våld vill stävja ett annat som den inbillar sig större våld. Här: faran att bli inskriven och överskriven av

platsens medialiserade mytbilder, bli producent av dessa bilder och representera platsen. /---/ Kanske börjar jag nu smita ut genom att omvandla instängningen till en fråga om spänningen mellan ord och bild och hur skrivandet är verksamt inom bildkonsten? Jag får återkomma till det så småningom.